

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50
Helyben hazhoz aordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50

NAGYVÁRAD, október 21.

Veszedelemben az alkotmány.

(Dr. V.) Annyira jutottunk, hogy már nemcsak ellenzéki véres száju szónokok hirdetik, hanem titkos és nyílt kormánypárti hírlapok, a magyar liberálisizmusnak leghivebb organumai is bevallják, hogy a magyar alkotmány veszedelemben jutott.

Attól nem kell félnünk, hogy egy tollvonással megszüntetik a magyar szabadságharcnak büszke vívmányát. Nem, attól nem kell félnünk. A legalkotmányosabb királyról ilyent csak feltenni is sértés lenne. Ő megtartja hiven, mindenkinek példát mutatva, esküvel erősített szavát.

Nincs mit tartanunk attól, hogy visszatér a Bachok és Schmerlingek szomorú korszaka, hogy ismét pátensekkel kormányozzák ezt az országot, melynek alkotmánya a legrégebb Európában. Sokkal nagyobb baj az ami fenyeget bennünket, sőt már itt is van közöttünk, bárha sokan nem akarják észrevenni.

A Bachok és Schmerlingek szelleme tért vissza közibénk s ez fenyegeti pusztulással alkotmányos életünket.

Aki azt gondolja, hogy rémképeket látunk, az nézzen szét egy kicsit maga körül, vessen egy futó pillantást az »alkotmányos közdelem«-nek csúfolt választásokra.

Az a testület, amelynek tagjait most választja Magyarország lakosságának szavazati joggal felruházott része, az a testület legfőbb jellemző vonása és legjobb hőmérője az alkotmányos életnek. Képviselőknek nevezik e testület tagjait, mert

képviselniök kellene a kerületnek, mely őket e testületbe küldte, nem érdekeit (azt csak a mi önző korunk fogta rá), hanem törekvéseit, akaratát, érzelmeit és gondolatait. A régi alkotmány idejében egy Kölcsey, egy Sennyei letették mandátumokat, mikor meggyőződésük ellentétbe jutott küldőik akaratával. Ma ilyen jellemet hiába keresünk.

Ma a legtöbb képviselő legfeljebb korteseit képviseli; kerületét, választóit legkevésbé. Ismeretes Hódmező-Vásárhely volt képviselőjének esete. Az alföldi munkás-zavargások idején felkeresték őt a munkások és felkérték ügyüknek pártolására. Ez a derék »képviselő« azt felelte nekik, hogy ő csak választóit képviseli, — a munkások pedig nem választók. Mikor pedig a kerületben lakó telepítvényesek kérték fel, hogy írja meg kérvényüket, minden hold föld után 10 krt kért, vagyis százakra menő honoráriumot.

Ez csak egy példa. De az egyházpolitikai küzdelmek idejében láttunk többet is. Legalább ötven kerületből a választók többsége megbízást küldött a képviselőnek, hogy szavazzon az egyházpolitikai javaslatok ellen. Vajjon hány hallgatott rá?

Nem is csuda. Ma már nem választóinak köszöni mandátumát a legtöbb képviselő, hanem köszöni Bánffyknak, az ő pandurjainak és a pártkasszáknak. Ez azért természetszerűnek találja, hogy utasítást is csak ezektől fogad el.

Most, legalább titokban, még a kormánypárti jelöltek is ígéretik, hogy nem fogják megszavazni a kvóta felemelését.

Megigérnek ezek most mindent, csak hogy mandátumhoz jussanak. Ha pedig egyszer bejutottak a törvényhozó testületbe, akkor csak Bánffy kerek ábrázatát nézik, az ő intéseit, parancsolatait követik.

Kinek is kell Magyarországon a kvóta felemelése? A két hét óta tartó korteskedés alatt hallottunk ezer okos és ostoba kívánságot. Hangoztattak országos érdekeket és helyi kívánságokat. De a 879,000 választó közül még egy sem akadt, aki arra kérte volna a jelöltet, hogy szavazza meg a kvóta felemelését. Pedig Tisza kijelentése és a vasárnap elhangzott miniszteri programbeszéd után biztosra vehetjük, hogy megfogják szavazni ezt az 50—60 milliónyi terhet, melyet adófelemelés nélkül nem bír meg ez az ország.

De még a kvóta felemelésénél is nagyobb baj az, hogy ez a katonai és rendőri karhatalommal, a hatalmi visszaéléseknek minden fajtájával, képtelennek tartott erőszakoskodással és határtalan korrupcióval, vesztegetéssel vezetett választás és az annak alapján létrejövő parlament semmivé tesz alkotmányunkat.

Lehet-e szó alkotmányos életről ott, ahol az alkotmányos jogok alapját, a választói jog gyakorlását illuzoriussá teszik?! Hiszen a szerbiai és bulgáriai választások eszményi magasságban állanak a mieink felett. Ezeknek jellemzésére kevés az ázsiai jelző is. A dhomei despoták legalább kijelentik nyíltan, hogy ők kényurak, s hogy alattvalóiknak semmi joguk; — de ezek a jog nevében űzik a legkiáltóbb jogtalanságot!

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A millenniumi történet IV. kötete.

A Hunyadiak és jegellők kora

Ismerteti:

GIULIO LUNCASPRONI.

Mostanában kevéssel a kolozsvári Mátyás szobor alapkö-rakó ünnepe előtt jelent meg a millennium magyar történet IV. kötete, amely a Hunyadiak és jegellők korát, (1440—1526) nyolczvanhat év történetét foglalja regébe Világraszóló eseményekkel terhes időszak a hazánk történetében. A középkor átmenete az újkorba történetünk néhány legfényesebb, s néhány leggyászosabb, végzetes lapja. Kezdődik e demokratikus irány páratlan diadalával. Ön-kénytelen a napoleoni korra kell a történetírónak gondolni, mikor annak volt tanúja mi nálunk a XV. sz második felébtörténet: hogy molnárlegényből gróf és hadvezér tisztartóból nádor-ispán, jobbágy fiából biboros primás válhatik. Még érdekesebb, amit e korszak szerző, F r a k n ó i V i l m ó s az ellentétekről mond melyek e rendkívüli időszakba oly gyorsan váltakoztak.

»A Hunyadiak korának kezdetén magyar hadak a töröknek Ázsiába visszaverését űzik ki földadatúl és mer én előnyomulásukban a Fekete tenger partjáiáig jutnak. A Jegellők letün-tével az ország fővárosa a török hadak előtt ellenállás nélkül nyitja meg a kapút.

Mátyás király Bécsben tartja udvarát, és a Habsburg ház örökös tartományait meghódítja. Egy évvel halála után a német király Székesfehérvárt vivja meg és megalázó béke-föltételeket szabhat.

Mátyás király fényezésével és gazdagságával egész Európát bámulatra ragadja hatalmas fejedelmeket zsoldjába fogadhat a brandenburgi választófejedelemnek a már porosz uralkodóház ősenek évi kezdiát utalványozhat. Utódai saját asztaluk szükségleteire apró kölcsönöket kénytelenek fölvenni.

A magyar köznép, mely e kereszt jele alatt Nándorfejérvárt megmentette, hatvan évvel utóbb, ugyancsak-e kereszt jele alatt.

Élénk világításban mutatja be ennek a időszaknak a története, hogy e magyar méltó vezérekkel élén, nagy czélok szolgálatában, az áldozatkészség sugallatát meghallgatva a politikai hatalom, az anyagi jólét, s szellemi fejlettség mekkora magaslatára képes fölemelkedni; ellenben az eszmény kultuszától elfordulva, önző érdekek és apró cselszövények békóiba verve milyen mélyre sülyedhet!

E páratlan érdekes korszak története olyan tudós és író tollából mint F r a k n ó i, aki magas szempontú világműveltségével, érdekek pártok fölé emelkedő, egyedül az igazság előtt meghajló ítélletével, stíljének oly kellemesen meghajló eleganciájával messze kimagaslik történelmi íróink között, hogyne bilincselnék le a laikus olvasó figyelmét is?! Nem feledjük hogy hatéve Mátyás király halálának négy százéveszen-

dős fordulója alkalmával egyedül a szerző ünnepele meg a nagy király emlékét maradandó becsümű alkotásával Mátyás életrajzának megírásával mely e Történelmi Életrajzok közt jelent meg.

De nemcsak e nagy királynak a jegellőknek is ő a leghivatottabb történet írója. A mohácsi vész megelőző időszakra nézve is az ő munkáiból szerezhetünk legalaposabb legteljesebb tájékozást.

Ezekután nem habozunk kijelenteni, hogy a millenniumi történet kötete között szellemi tartalomra és becsre a jelen kötet messzetül szárnyalja az előbbi hármát, s akárki, akármit írjon, a következők között is a legkiválóbb helyet fogja elfoglalni.

Mit mondjunk e kötet pazar kiállításáról fényes illusztrációiról, melyek között fametszet cinkografia heliogravure, színnyomás váltakoznak? Szöveg nélkül is mennyi tanulságot élvezetet nyujtanak már ezek is? Még nekünk is akik kiváló figyelemmel szemléltük a Korvinákat az ezredéves kiállítás történelmi csarnokában, örömet élvezetet nyujtott e pompás facsimilék (hasonmások szemlélete.) Minő diadala a magyar sokszorosított művészetnek a szebbnél szebb képekkel pompázó kötet!

Kiváló alkotások tulajdonsága, hogy termékenyek új eszmék gondolatok fölkelésében. A könyv műveltségtörténelmi részét olvassa amely melleleg említve pompás tanubizonyosága az illusztris szerző finom izlésének — lehetetlen arra a gondolatra nem jutnunk, hogy e nagy

És hogy keressünk alkotmányosságot abban a parlamentben, amelyet ilyen választások hoznak létre?! A nemzet jogai, a haza szabadsága, az ország népének boldogulása s a helyi érdekek háttérbe vonulnak, ott, ahol egy kényúr akarata a legfőbb törvény.

Vessünk véget ennek a komédiának. Az alkotmányosság nem abban áll, hogy meg legyenek a külső formák. Szabadságharcunk vértanui nem azért ontották vérüket s az ország nem azért dob ki évenként annyi milliót, hogy az egész alkotmányosság csak játék, szemfényvesztés legyen.

A király az igazságügyi-palota alapkövetelésénél.

— Eredeti tudósítás. —

Budapest, okt. 20.

Az alkotmány-utcai igazságügyi-palotának alapkövét ma tette le a király. Fényes vendégsereg gyülekezett egybe. Jelen volt az egész kormány, az államtitkárok, katonai és polgári notabilitások egész serege.

Pontban 11 órakor jött a király, kit a lépcsőfokon Bánffy fogadott. A királyljal jött József főherceg és Coburg Fülöp herceg. A király egyenesen az emelvényre ment, hol Erdély miniszter intézett hozzá beszédet.

Erdély miniszter beszéde ő felségéhez, az igazságügyi-palota alapkövetelésénél így szól:

Az isteni erő, az isteni sugallat megnyilatkozott királyi akaratban. Békét alapított, munkára hívott fel?

Felsőgednek leghűbb magyar népe, szívében kiolthatatlan szeretettel, lelkében a legmélyebb jobbagyi hódolattal engedelmeskedett s megkezdte lelkesült munkáját, hazája nagyságának kiépítését. Szerény eszközökkel, nehéz viszonyok közt indult a munka nagy útjára. És haladt előre szívós kitartással. Rövid idő alatt az első rangú művelt népek színvonalára emelkedett.

De ez nem lehetett másképp. Munkaedzett karral, bölcs tapasztalattal, népeért dobogó szívvel Felsőged vezette leghűbb magyar népét.

A számadás éve már letelében van. Hogy sokat és nagyot alkottunk. — ki fogja tagadni. A nagy számadásnak utolsó tétele ime itt van: az országnak az igazságügye.*

A miniszter ezután vázolta az igazságügyi-palotának 1870-ből keletkezett terveit.

vállalat különböző kötetekben közölt műveltség-történeti részek egész önálló magyar művészettörténeté kucsolhatták össze pompás képekkel egyetemben érdekes újdonságát képeznek e mű történelem tekintetében oly szegényes magyar könyvpiacznak. Nem ajánlhatjuk eléggé a kiadó és szerkesztő köröknek ez eszme fölkarolását, melynek kivitele semmi nehézségbe nem ütközik, s eredményeiben oly kecsesgató. Ha már az alapos magyar művészettörténetében oly soká várat magára, legalább így röviden, néhány százlappnyi terjedelemben ne legyen ott kénytelen nélkülözni az olvasó közönség.

Sed redeamus, unde digressi suvius, mondaná egy latin idézetekre vadászó bátyánk. A millennium történet e legújabb kötetének olvasását azt hiszem az érintett tények sokkal ékesszólóbban ajánlják mint azt a mi szerény tollunk tehetné. Nekünk is szól amit Sz. Ágoston e kertben hallott: Tolle, lege (vedd föl, olvasd!), mert akármily gazdag és fejlődő történet-irodalmunk az olvasó közönség, mint azt a mindennap tapasztalás igazolja, sokkal szűkebb, mint kívánatos lenne.*

* Ha még a politikai élet vezérlő egyéniségei is, mint pl. Károlyi István gróf gyökeres tévedésben leledzenek egyes nagyjaink egyénisége, szellemi irányában, mit mondjunk e közönségről? Multkori proramm beszédében e nemes gróf olyan furesn hivatkozott Pázmányra, hogy azért a »magyar biboros Cicero« ha élne, a igha kegyelmezne neki.

A lelkesült beszédre ő felsége így felelt:

»Szívesen jöttem az igazságszolgáltatásnak szentelt e szép palota záró követelésére.

A magyar felsőbb bíróságok az igazságügy tisztaságát mindenkor magasra tartották s nem kétlem, hogy élhetve magasztos hivatásuktól, valamint szem előtt tartva, hogy ítéleteiket nevemben hirdetik, ez új épületben is mindenkor csak a törvény és igazság fogja vezetni önöket és utódaikat bírói köteleik teljesítésénél.

Most Czorda Bódog olvasta fel a zárókövetelményt, melyet a falba illesztettek s melyre a király ezüst kalapácsal három ütött. Őt követték a többi notabilitások.

Az ünnep után a király megtekintette az épületet és a közönség lelkes éljenzésében távozott.

Zichy Nándor gr. a revizióról és a kvótáról.

A néppárt vezére Kecskemét alsó kerületében vasárnap tartotta programbeszédjét, melyet több ezerre menő polgárság hallgatott végig.

A pártvezér bevonulásakor a kecskeméti jogászok meg akarták dobálni záptojásokkal, de ez nem sikerült, mi több, őket páholták el — az asszonyok.

Zichy Nándor gr. beszédjéből adjuk a következőket.

A revízió.

Azzal vádolnak, hogy nem vagyok jó hazafi, mert követelem az egyházpolitikai törvények revízióját, holott azok már törvények. Igen, de nem jók, hitünkkel és lelkiismeretünkkel ellenkeznek. (Igaz! Ugy van!) Már pedig azt, hogy ezen törvényeket azért, mert már törvények, megtámadni, azok törvényes uton való változtatását keresni és követelni nem volna szabad: azt nem állíthatja senki. (Helyeslés.) Mások meg így beszélnek: várjatok, törődjétek bele a dologba, majd eljön a revízió, az is ideje; néhány év alatt majd meglátjuk, jók-e ezek a törvények, vagy rosszak? De hát, tisztelt barátaim, ha valami rossz, akkor meg kell várni, hogy az a rossz gyümölcsöt megteremje? (Derűtlenség.) Ugy-e bár nem! Így vagyunk az egyházpolitikai törvényekkel is, melyekhez két szempontból fogok szólni: az egyik az egyház, hit és vallás szempontja, a másik a politikai cél-szerűség szempontja. (Halljuk! Halljuk!)

Én azt mondom: igenis kötelességünk ezeket a törvényeket megtámadni és azok megváltoztatására törekedni. (Zajos helyeslés.) És miért? Mert azok Isten törvényével és az egyháznak törvényes, jogos, általunk fentartani követt szabadságával ellenkeznek. (Igaz! Ugy van!) Ellenkeznek pedig a legkirívóbban akkor, midőn a szentségeket, a házasságot nem engedik a papnak kiszolgáltatni és attól a törvények érvényét teljesen megtagadják. Hát ezt, mi keresztények elfogadjuk-e? Nem, soha! (Ugy van! Soha se fogadjuk el!) A házasság szentség, de hát házasság-e az, a mi csak a polgári hatóság előtt kötöttet? (Közbekiáltások: Semmi házasság! Istállóban kötik!)

De hát kérem, az ellen, a mi Isten törvényével ellenkezik, az ellen küzdenünk nem-e kötelességünk? Lehet-e nekünk várnunk és gyáván meghunyászkodnunk és gyermekeinkre bízni, hogy majd megjavítják őket? Addig pedig nyugodjunk bele, hogy gyermekeinket hit nélkül, hitetlen iskolában neveljük? (Eljenzés!) Szabad-e elvárunk, hogy a templomok üressé váljanak, hogy számtalan, ne az oltár előtt megkötött házasság, számtalan nem érvényes, hitünk szerint törvénytelen ágyasság létesüljön? és hogy a gyermekek utóbb keresztelésre se vitessenek? (Nem! Soha!) Engedhetjük-e, hogy az anyakönyvvezés által, mely szerintem nem megbízható kezébe vannak fektetve, a családi viszonyok megzavarodjanak, hogy megbolygatassék lassanként minden rend? És végre kívánjuk-e, hogy 10—20 esztendeig a milliókat hiába fizessék, hogy a paptól utóbb, ha ezen az uton haladunk, elvonassék a tisztességes megélhetés módja? (Nem engedjük!)

Katholikusra és nem katolikusra egyforma arányban súlyos ez a törvény. De tisztelt barátaim, itt nincs megállapodás. Minden szónak

meg van a maga következménye és megvan minden cselekedetnek, jónak és rossznak is. Ha ezen az uton haladunk, ha nem kiáltjuk oda: Megálljatok! gondoljátok meg mit cselekedtek! Ne vigyétek romlásba ezt a nemzetet, akkor maholnap a mi templomaink és a mi akár a keresztény katolicizmus, akár a prototantás egyházé, azt mind el fogják kobozni, azt az állam kezébe fogja venni. (Igaz! Ugy van! Helyeslés.) És miért? Mert azt fogja mondani: Nektek jó a polgári házasság, nektek jó a polgári anyakönyvvezés, ti megtűrtek a felekezetenküliséget, hát minek akkor a papoknak, az egyháznak a javai, elveszszük és azzal fizetjük majd a polgári tisztviselőket és bevonjuk, hogy nem lesz pap és Isten szolgája, hanem lesz állami tisztviselő. (Igaz! Ugy van!)

De hát lehetséges volna ezt túrnunk. Régi időben, mikor még nem volt kereszténység, akkor az állami tisztviselő volt-e a pap? Én sehol, sem a rómaiaknál, sem a görögöknél nem olvastam. (Ugy van; Náluk a táltosok kötötték a házasságot! A hol szabadság volt, ott a lelkiismeret is szabad volt, és ott a hit szolgája nem volt az államhatalomnak, nem egy többségnek szolgája, hanem Isten szolgája és a népe. (Hosszas lelkes éljenzés.)

Mi a lelkiismeret és az egyház szabadságát, melyért mindennap imádkozik mindenki, fennakarjuk tartani, meg akarjuk őrizni. Nekünk, tisztelt barátaim! a revíziót követelnünk kell. (Igaz! Ugy van! Követeljük!) Nekünk pártot kell szerveznünk az országgyűlésen, mely a revíziót sürgesse, követelje, mely keresztülvigye, és ez a párt a néppárt, ennek a pártnak embere vagyok én is, (Hosszas zajos helyeslés.)

Mondjak én még többet a hitről és kereszténységről? Nem, barátaim. Él bennetek a hit, úgy mint bennem, ti a hit dolgában nem szorultok sem oktatásomra, sem lelkesítemre, mert ott a lélek ti bennetek és ott az egy igaz Isten, az élteti és szereti a lelket, az jutalmazza meg a jót és bünteti a rosszat. (Lelkes éljenzés. De büntesse is!) Vannak, tisztelt választók, a kik azzal támadnak meg, hogy azt mondom: Isten, hit, egyház a legszentségesebb és a legszentebb. Hát én azt mondom most is! Mert lélek élni fog és Istenével egyesülni, mikor már minden földi elmúlt és ott nem fogják kérdezni, hogy melyik királyt szolgálod, vagy milyen nyelven dicséred az Istent, hanem azt fogják kérdezni: hittél-e és cselekedtél-e hited szerint. (Zajos helyeslés.)

A kvóta.

Mit szóljak azonban én a kvóta és a vele összefüggő kérdésekről? A törvény megállapítja a tíz évről tíz évre való kiegyezést, azért, hogy időszakonként mérlegelni lehessen annak a két félnek teherviselési képességét, melyek viselik ezen terheket, melyekből mai napság reánk mintegy 31 százalék esik. A törvényből csezen azt mondta: Ha mi szegényebbek leszünk, akkor kevesebbet fizetünk, de hát örökre nem vállalhatjuk magunkra ezt a terhet. Ha ellenben gazdagabbak leszünk, akkor nagyobb arányban kell hozzájárulnunk. Már most az a kérdés: mi fáj nekünk: az arány, vagy a fizetés? Nekünk, barátaim, a fizetés fáj, de nem az arány. (Zajos helyeslés.) Ha a zsebünkbe raknak 10 forint helyett huszat, ekkor szívesen fogunk egy a vám- és kereskedelmi szövetséggel és valamint a közvetett adókkal, melyek millió és millió különbséget tesznek zsebünkben. Ha még több idegen buzát hoznak a nyakunkra, ha még több idegen borral árasztják el az országot, szóval, ha a föld népének megterhelése még nagyobb lesz, akkor az az egy forint is jó lesz, igaz-e? (Hosszas, lelkes éljenzés.) Én tehát azt mondom: én ezekhez a kérdésekhez, míg azokat meg nem ismerem, nem szólhatok; de igenis, azt hangosan és ünnepélyesen kimondom, hogy én a népnek földadó vagy annak bármiféle járuléka címén való nagyobb megterhelését el nem fogadom, sem meg nem szavazom, mert azt már jobban megróni nem lehet és nem szabad. (Zajos helyeslés.) Nem engedi azt a hazafiasság, nem engedi Felsőged Urunk iránti hűségünk és nem engedi a nép iránti szeretet. Nem engedi pedig, tisztelt barátaim, azért, mert ha még nagyobb terhet raknak a nyakába, akkor a nép

vége is elszegényedik, elpusztul és akkor azután majd kereshetik azt az egy forintot is, nem fogják találni. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Mit akar a néppárt?

Az a kereszténység érdekét akarja megvédeni azon irány ellen, mely minket az örvénybe vezet. (Éljenzés.) A néppárt a nép javát akarja, a néppárt a földmives érdekében való azon nemzetgazdasági politikát követeli, a melyért 1867. óta küzdöttem, küzdöttem a vármegyei országos gazdasági egyesületben, küzdöttem a parlamentben írásban és szóval egyaránt. (Lelkes éljenzés.) Kérdezzétek meg a megyémbeli embereket: így van-e? Ide természetesen nem terjeszkedhettem ki, hanem szívem melege idáig is kiterjeszkedett és megtalálta a ti szíveteket és elméteket és mondhatom, sehol szebb vizsgálagra, sehol több hazafias és keresztény szeretetre nem találtam, mint köztetek. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Ma manapság az egész országra kihatólag a törvényhozásban akarjuk keresztülvinni azon elveket, melyeket a néppárt, az igaz párt irt zászlajára, (Éljenzés.) Hiszen, tisztelt barátaim, már odáig jutottunk, hogy a kaputos ember az országban nem merete kimondani, hogy ő keresztény. (Igaz! Ugy van!)

Szememre hányják nekem is, hogy a néppárt elveit vallom. Azt mondják: hát a néppel akarsz tartani? Hát mi az a nép? Tisztelt barátaim! nem a kaputosok, nem a tudósok, hanem a hazának minden polgára.

Én pedig azt mondom, a népen sarkallik az ország, a népképviselő az országgyűlés és én ahhoz a néphez fordulok, mely nép a képviselőt választja. (Zajos helyeslés.) Nem magamért, hanem elveim diadaláért, édes mindnyájunkért kérek titeket; küldjétek engem az országgyűlésbe, válasszatok meg néppárti képviselőnek. — (Hosszas lelkes éljenzés.) Én ott hagyom a főrendiházat, melyben mostohán küzdöttem, és a néphez fordulok, mert ott az erő, ott a hit és a hazafiaság. (Éljenzés.)

Köszönöm a rokonszenves meghallgatást, és bizom az én kecskeméti barátaimban és bizom a népben és ha a nép segít, nincsen hatalom ellenem. Éljen a néppárt! (Hosszantartó, szűnni nem akaró éljenzés.)

Választási mozgalmak.

Tisza László a kvótáról.

A vasárnapi választási értekezletről még a következő pótló tudósítást vesszük:

Folyó hó 18-án H.-Köz-Kovácsiban Tisza László megtartotta programbeszédét.

Kevés számmal jelentek meg a liberális választók; a beszéd pedig, melyet a liberális jelölt elmondott, nem volt gyújtó, pedig erősen hangsúlyozta, hogy a kvóta felemelés ellen fog küzdeni minden erejéből.

Majd meglátjuk, hány zsákkal telik e batorságból.

A hangulat a választók közt igen nyomott.

Biharon.

Rigó Lajos volt képviselő tartotta meg beszámoló beszédét Biharon ugyancsak vasárnap. Itt már inkább nagyobb számban jelentek meg a választók pártkülömbőség nélkül. Félig holt éljenek hangzottak fel előadása közben 3-4 torokból. Mig az egyházpolitikai törvények megszavazásáról beszélt, siri csend uralkodott, mindenki arcáról leolvasható volt a nemtetszés.

A többi közt azt is mondá Rigó Lajos volt képviselő, hogy az egyházpolitikai javaslatot ő nem »vallásfelekezeti gyűlöletből«, hanem tisztán »elvből« szavazta meg s nem is mint protestáns pap, hanem azért, mert ezen elv már rég meg volt a 48-as függ. párt programjában. Kijelenti még beszámolója végén, hogy ő többé mandátumot nem fog vállalni s megköszönte a választók eddigi bizalmát.

Erre nyomban előlépett a szalárdi ev. ref. lelkész és buzdító szavak közt felhívta a gyülekezetet, hogy a 48-as zászlót adják át a testvértől a testvérnek, a ki már szintén volt e kerület képviselője, ne menjenek tehát idegen, ismeretlen után; erre elkiáltja: »éljen Rigó Fe-

rencz képviselőnk!« Ezt persze éljen követte. hát itt is megtörtént a jelölés. Sokan várták Rigó Ferenczet, de ő nem volt jelen a fellépétnél.

Tenke.

— Szabadelvűpárt, néppárt. —

A tenkei választó-kerület szabadelvű párti képviselő-jelöltje ifj. Blaskovits Sándor programbeszédjét okt. 18-án délelőtt tartotta Tenkén a városháza előtti téren a nagyszámmal összegyűlt választó polgárok előtt.

Fogadására 60 kocsiból álló banderium ment elébe a választó-kerület határára, a hol Szabó József, a szabadelvű párt elnöke üdvözölte a képviselőjelöltet, ki ifj. gróf Festetich Pál, b. Königswarter Herman, Szunyogh Lóránt és Márkus László kíséretében érkezett.

A képviselőjelölt programbeszédjében a szabadelvű eszmék harcának vallotta magát. A kvótáról. országunkra nézve ezen igen fontos kérdéstről a többi már elhangzott pythiai nyilatkozatokhoz hasonlóan azt mondta, hogy a jelenlegi kulturális haladás úgy az egyes ember, Mint az állam háztartásában mindig kiadást követel, mitől eltérni lehetetlen s ő csak oly kvótát fog megszavazni, mely Magyarország gazdasági viszonyainak megfelel. (Nesze semmi magyarom, fogd meg jól!)

A hadsereg újabb áldozatot is megszavaz; mert ezt a hármasszövetség folytonos fegyverkezése megköveteli s mert csak egy fizikailag erős nemzet haladhat a kultúra és az általános gazdasági jólét felé.

Az agrár válságot megoldva látja az agrár-bank által (!), mely a gazdáknak személyi hitelt is nyújt. Sajnos, hogy a jelölt nem követeli a börze reformját, a határidő üzlet és a börze megadóztatását. (Akkor szólhatna csak arról, hogy a gazdasági válság részben megoldást nyer.)

Délben a Korona és Zöldfa vendéglőkben bankettre gyűltek össze a választó-polgárok, melyen a tősztokból bőségesen kijutott. Kiemelt szónoklat volt a báró Königswarteré, ki bejelentette, hogy jótékonyágával fogja magát e vidékkel megismertetni és a gróf Festetiché, ki Magyarországot kath. főpapjaiért emelt poharat, kifejtve Szent István első magyar király intenczióját a kereszténység megalapításával, melynek megszilárdítására alapította a szent király a püspökségeket melyek a pogányság ellen küzdve az országot kereszténynyé tették s mindenkor a haza szolgálatában állottak.

Nagy hatást keltett Pincze, román lelkész magyar pohárköszöntője, ki a magyar és román nép egyetértésére és kölcsönös megértésére emelte poharát és zajos éljenzéssel tállkozott.

A képviselő-jelölt most a választó-kerület körül utazza be,

Ellenjelölt ez ideig nincsen, úgy hirdik azonban, hogy ifj. Vincze Miklós néppárti programmal szándékozik fellépni. *

Ugyancsak a tenkei kerületből írják nekünk: F-győrösi lakos és birtokos ifju Vincze Miklós szándékozik néppárti programmal fellépni, azonban ez mindig csak szándék, mert szervezkedés dolgában még eddig semmi sem történt.

Hallomás szerint Kossuth Ferencz sürgönyözött a 48-asoknak jelölt felléptetése céljából.

Margittán.

A margittai kerületben a szabadelvű párt jelöltje. Örley Kálmán f. hó 16. és 17-én tartotta körutját és programbeszédét. — Szalacsot 17-én látogatta meg, azonban daczára a jelölt megnyerő megjelenésének s a helyi politika ígéreteinek, községünkben nem nagy a bizalom és rokonszenv a kormánypárt iránt. Habár községünk közel 200 választóval bír, alig jelent meg a beszéd meghallgatására 20-25 választó s így nagyobbára a hivatalos kíséret előtt jelezte nagyjából programját a jelölt s ígerte a helyi érdekek előmozdítását. — Az ellenzéki jelöltetés még itt nem történt meg, pedig ha a kerület többi községeiben is csak ennyi az érdeklődés a kormánypárt iránt, az ellenzék könnyen felvehetné a harcot vele szemben.

Hogyan korteskedik a kormánypárt.

— 48-as izü családék. —

Biharmegyének van nehány olyan választó-kerülete, a mely szívvel-lélekkel a 48-as eszmék rendületlen híve s ettől semmiféle kortes esz-
közökért nem mond le.

Jól tudja ezt a kormánypárt s ezeket a józan, egyenes gondolkozású 48-as érzelmű választókat egyik-másik képviselőjelölt és nagyhangú kortes a 48-as eszmék kiforgatásával, tetszetős külső mázzal bevonva a kormánypárti táborába csalni. Szóval a 48-as izü beszédeket mondanak családékul a választóknak, mert jól tudják, hogy csak ezzel lehet reájuk hatni.

Ott van például a Tisza István pohárköszöntője, melyet Komádiban mondott el, mivel programbeszéde végén a hallgatói közül sokan a 48-at éltették.

Tisza István pohárköszöntőjében a következő mézes madzaggal akart kedveskedni a választóknak.

Minden igaz magyar s így ő is tiszta szívből kívánja, (?) hogy éljen a 48! — de az igazi 48! Az a 48, mely a magyar haza igazi érdekeit szolgálja, mely a 48-iki szent eszméket írja zászlójára és minden egyéni vagy más mellékérdek kizárásával a haza önállóságát munkálja, ő köszönti az ilyen tiszta elvet, *sőt ő maga is követi (?) a lassubb, de biztosabb uton*, — mert a magyarnak erre törekednie kell!

A másik családékkel Nagyszalontán próbált szerencsét a nagyszalontai kormánypárt amkulans főkortese: dr. V á r a d y Zsigmond Kortés beszédében a következőket mondotta:

A szabadelvű párt pedig maga is hivatva érezi magát (?) a 48-as eszmék megvalósítására. Ez eszmék rövid foglalata e hármasszövetség: testvériség, egyenlőség, szabadság. Ezt a 3-as jelszót 48-ban nem mindenki vallotta, küzdeni kellett érte. Hirdetni szóval és tollal nem volt elég, vérrel kellett felírni a történelem lapjára és a magyar égboltra. De ma már ott van felírva és onnan legkevésbé a szabadelvűpárt (?) akarná letörölni, fel is szólítja Lovassy Andort, hogy ha ez a nép bizalmával megtisztelti, hű követője legyen ez elveknek és megvalósítója legyen azok beltartalmának. mert ha ezt nem teszi, ha azoktól valaha elfordulna, akkor a büntetések büntetése, az örökös fogásnál, a kényszer munkánál, a halálnál nagyobb büntetés fogja érni, mert számkivetett és hazátlan fog lenni saját hazájában.

Azt hisszük az ily családékul használt bombasztok nem fogják elérni céljokat s a 48. czégére alatt nem sikerül félrevezetni a józan magyar népet.

Berettyó-Ujfalu.

A berettyó-ujfalui kerület függetlenségi 48-as jelöltje Leszkay Gyula sorba látogatja a kerületébe tartozó községeket s mindenütt nagy ovációkkal fogadják.

Igy Zsákán Barcsay Károly üdvözölte Leszkayt, aki programbeszédében a Kossuth Ferencz pártját, ezt a kormánypárti segédhadat akarja szaporítani.

Dely Imre felolvasta Kossuth Ferencz levelét, a melyben ajánlja Leszkay Gyulát.

Zsákáról Furtára vonult Leszkay, szákra menő kísérettel a hol szintén hasonló beszédet mondott.

Leszkay Gyula itt felolvasta Kossuth ajánló levelét.

Belényes.

Belényesben a hivatalos apparatus erőszakoskodása folytán sikerült a választókra ráerőszakolni Beöthy Algernont. A kormánypárt nagyrésze sehogy sem akart a Beöthy jelölésébe belenyugodni s Fassie Tódor belényesi ügyvédet jelölték ugyancsak kormánypárti programmal. Hir szerint a főispánnak sikerült rábírní Fassie Tódort, hogy visszalépjen a jelöltségtől. Ez a hir azonban még megerősítésre szorul.

Ugra.

Az ugrai kerületben igen heves lesz a küzdelem. Az erőszak, hivatalos hatalom minden eszközét felhasználják Tisza István kor-

mánypárti jelölt érdekében. Tisza István Komádiban megtartotta programbeszédét, de sokszor megzavarták közbeiktatásaikkal a 48-asok.

A nagy-eszem-izszomnál aztán kaczerkodott a 48-asokkal. Éltette az »igazi« 48-at, Kossuth-e vagy Ugronét azt nem mondta meg, de azt a melyet ő is követ lassubb, de biztosabb uton. Ezzel azonban keveset használt önmagának.

Az ugrai kerület független párti jelöltjének programbeszédét ugyanis óriási tömeg hallgatta végig Ugrán. Nagy-Harsányból 32 kocsival, Okány, Zsadány, Geszt, Apatin, Szakáll stb. községekből százakra menő választó jelent meg s lelkesedéssel a kerület képviselő jelöltjéül kiáltották Szatmári Mór. A programbeszéd gyújtó hatást keltett. E héten sorba látogatja a többi községeket. Kossuth Ferencz meglehangú levélben ajánlja Szatmári Mór a választóknak.

Báránd.

A bárándi kerületben Illés Bálint függetlenségének van kilátása a győzelemre, B.-udvariban, Szerepen és Nagy-Bajomban százakra menő választó halgatta programbeszédjét.

Ismét vérontás.

A Bánffy lelke rajta. A választási mozgalomnak ismét véres napja volt. A felzaklatott szenedvények véraldozatot követeltek. A kormánypárti jelölt Breznóbányán programbeszédet mondott s ugyanakkor érkezett meg Burján József néppárti jelölt mintegy 4—500 hívével. A csendőrök nem tudták megakadályozni a két párt összecsapását. A legirtózatossabb verekedés keletkezett, a melynek vége egyelőre az lett, hogy a kormánypártiak a vendéglőbe szorultak, a melyet a néppárt ostrom alá fogott. A hatóság katonaságot rekvirált, a mely 9 órakor megérkezett. A néppártiak közül az erdőközies már korábban hazavonultak s Erdőközön a véres verekedés ismétlődött. A csendőrség a nép közé lőtt, egy embert agyonlőtt, tizenegyen súlyosan megsebesültek. A megtámadott tömeg a vér láttára feldühödött és iszonyatos rombolást vitt véghez. A bíró házáat feldúlták, az anyakönyvvezető hirdetési tábláját, a postaszekrényt összetörték s a zsidók ablakait beverték. A felzaklatott szenedvényekkel szemben tehetetlen maradt a plébános kérlelő, csillapító szava. Az elkeseredés óriási.

Vajjon mennyi áldozatja lesz még ezeknek a Bánffy-féle választásoknak?

Az államhivatalnokok választási mozgalmá.

A pozsonyi államhivatalnokok tudvalevőleg felhívást intéztek a közeledő választások alkalmából kollegáikhoz, hogy csak oly jelöltekre adják szavazataikat, kik megígérik, hogy a hivatalnokok szolgálati pragmatikája mellett állást foglalnak az összehívandó új parlamentben és az esetre, ha a jelöltek az egyes kerületekben ezt megtagadnák, ott állítsanak saját kebelük-ből jelöltet. Ezen felhívás a fővárosi államhivatalnokok közt is mozgalom indult meg és ennek tulajdonítható, hogy Falk Miksa az első kerület képviselőjelöltje már ígéretet tett erre nézve programbeszédében. Örömmel üdvözljük a hivatalnokok ezen mozgalmát, kik valahára mégis fel mernek szólalni a saját érdekeik mellett és reméljük, hogy ez uton el is fogják azt érni, a mit a szabadelvű kormány maga jó szántából sohasem adott volna meg nekik.

Kossuth Lajos és fia.

A tapolczai kerületből táviratozza tudósítónk, hogy Kossuth Ferencz, a kerület volt képviselője, vasárnap este akarta beszámolóját megtartani, azonban vállalkozása teljes fiaskóval végződött. A választópolgárok alig engedték szóhoz jutni, folytonosan abczugolták a kormányval paktáló Kossuth-pártot s éltették a néppártot.

Kossuth Ferencz több ízben is belekezdett beszédébe, de mindannyiszor a nagy zajtól abba kellett hagynia, mire indignálódva fordult a választókhöz:

— Ezt érdemeltem én apám után?

— Kossuth Lajos az ország nagy fia volt és önzetlen, becsületes hazafi, a fia azonban köpenyeforgató kormánypárti! zugta vissza a nép.

Kossuth, látva az ingerült hangulatot, beszámolóját el sem mondotta. (L. távirat.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Október 25. A nagyvárad polgári lövészegecsület zárólövésze a Rhédey-kertben.
 » 28. Képviseelő-választás Nagyváradon és B. harmegyében.
 » 29. A Kossuth-szobor lelelejezése Bihar-Diószegen.

* **A király mellszobra.** Ő Felsége hétfőn délután Strobl Alajos epreskerti műtermében volt, hol hosszabb időt töltött s modellül ült a szobrásznak, a ki most mintázza mellszobrát.

* **Kanonokok kinevezése.** Király Ő Felsége az *eperjesi* gör. szert. kath. székeskáptalanban *Kovaliczky Kornél* iskolás-kanonoknak az ör-kanonokságra és *Répássy György* ifjabb kanonoknak az iskolás-kanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő ifjabb kanonoki állást *Petricskó Miklós* püspöki titkárnak adományozta, továbbá *Andrejkovics György* ujaki esperes-plébánost ugyanezen székeskáptalanhoz tiszteletbeli kanonokká kinevezte, — a *munkácsi* gör. szertart. kath. székeskáptalanban *dr. Miklita Sándor* címzetes kanonokot kancellár-kanonokká, *Dolinay Miklós* szászfalvi esperes-plébánost pedig hetedik, vagyis utolsó kanonokká kinevezte.

* **A kir. udvar,** mikor Budapesten tartózkodik, naponkint sz. misét hallgat. Tegnap reggel is a budai királyi vár szent Zsigmond kápolnájában a király és a királyné, valamint Lajos Viktor főherceg misét hallgattak. Az istentiszteletet Vézinger apát, a királyi pár plébánosa mondotta. Lajos Viktor főherceg az istentisztelet után elutazott a fővárosból Lembergbe.

* **A nagyvárad kir. ítélőtáblához** tartozó kir. törvényszékek közül az igazságügyminiszter vizsgáló-birákul, illetőleg állandó helyettesekül a következő kir. törvényszéki birákat rendelte ki.

1. az *aradi* kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul: *Köller János* kir. törvényszéki bírót; állandó helyettesül: *Földes János* kir. törvényszéki bírót;

2. a *gyulai* kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul: *Balogh Samu* kir. törvényszéki bírót; állandó helyettesül: *dr. Kalocsay Kálmán* kir. törvényszéki bírót;

3. a *nagyvárad kir. törvényszék* területére vizsgálóbíróul: *Bige Gyula* kir. törvényszéki bírót.

* **A radnai mise-alap.** Annak idején irtuk hogy a szegedi katolikus hívek, akik évenként elzarándokolnak a radnai szent helyre, ott szép kápolnát emeltettek. Most midőn ezen tul vannak és az elszámolás is megtörtént, mozgalom indult meg a hívek körében egy radnai mise-alap beszerzésére gyűjtés már megindult. Jelenlékeny összeggel hozzájárultak már ehhez Lippai István és fia Varga Ferencz apát és mások.

* **Tanító kitüntetés.** Király Ő Felsége *Mariányi Antal* nagyrőcsei róm. kath. tanítónak a répoktatás terén szerzett érdemei elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

* **A budapesti katolikus népkör** október 25-én, vasárnap délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, a melynek tárgyát az elnökválasztás és a választmány kiegészítése képezi. A közgyűlést este 7 órakor fölolvassó

estély követi. Szombaton, október 24-én este 8 órakor a kör választmánya a közgyűlés előkészítése tárgyában ülésezik.

* **Katolikus nagygyűlés Franciaországban.** Október 20-tól 25-ig tartják meg Rheimsben, a régi koronázási városban az első franciaországi katolikus nagygyűlést, a mely az előkészületek után itélve, nagyszerűnek ígérkezik. 1874. óta volt ugyan évente katolikus nagygyűlés, azonban csakis a Nord, Pas de Calais és Lille departement-ok részére.

* **Wolafka Nándor püspök nevenapja.** Dr. Wolafka Nándor püspök és debreczeni prépost-plébános nevenapja alkalmából lélekemelő ünnepséget rendeztek az ottani róm. kath. leányiskola termében a növendékek, a kiknek szülői is nagyszámban részt vettek az ünnepélyen. Az V. és VI. osztály növendékei által szabatosan elénekelt üdvözlő dal után az apró kis-asszonykák ügyesen játszották el a lourdesi pásztorleány című színművet s a nagyapó öröme és áldás ezimen két csinos életképet mutattak be. A növendékek részéről Görög Berta üdvözölte talpraesett beszédében a püspököt, aki a meghatottság hangján szólt a kicsinyekhez. A püspököt nevenapja alkalmából az iskolaszék és egyházközség küldöttségén kívül közéletünk számos kitünősége is üdvözölte.

* **Biharmegye kölesönének konvertálása** A jelenlegi pénzügyi viszonyokat s a valuta rendezés kátyuba jutását jellemzi az az eset is, melyről jó forrásból értesülünk. Biharvármegye kölesönét konvertálni akarta, hogy olcsóbb és előnyösebb feltételek mellett fizesse vissza a milliónál többre rugó összeget. A kölcsön konvertálására felszólított budapesti előkelő pénzintézet erre nem hajlandó a pénzpiacz jelenlegi állapota miatt. Kedvezőbb, alkalmasabb időpont bevárását ajánlja a megyei intéző köröknek.

* **Nyilvános köszönet.** Száz harmincz adó fizető polgár aláírásával ma a következő nyilatkozatot vettük:

Alulírott várad-velencei és váraljai polgárok a nyilvánosság előtt is bizalmat szavazunk és köszönetet mondunk *Gábel Jakab*, *Szmetka György* és *dr. Moskovits József* városi képviselő uraknak, amiért a közgyűlésen szót emeltek városrésztünk érdekében. Ha jók a közköltőbe fizetett adóforintjainak, legyen helye a jogos fölszólamlásnak is és legyen városrésztünk mellőztetése örökös. Kérjük a tisztelt képviselő urakat, ne engedjék magukat terrorizálni, mert ha önök is elhaltatnak, ismét ki lesz feledve Katona-város mindenből, csak az adófizetésből nem.

Nagyvárad, 1896. okt. 10.

(Következnek az aláírások.)

* **Pór Antal esztergomi kanonok nyilatkozatot** tett közzé egy esztergomi lapban, melyben többi közt azt hajtogatja, hogy a polgári házasság nom is ellenkezik a kath. hittel. Az »Alkotmány« hosszu cikkben megzafolja ezt a balnézetet s többi közt így ír: »Ha nem pap nem beszélhetnék tudatlanságról. Így azonban mi is kénytelenek vagyuk határozottan kijelenteni, hogy a kanonok ur az egyház jelenlegi fejének az enciklikáit sem ismeri. Kérnünk kell őt, olvassa el XIII. Leo pápának *Apostolicae Sedis constituczióját* és ha őszinte híve az egyháznak, úgy kénytelen lesz meggyőződni arról, hogy méltán soroljuk azon rovatba, a melybe azoknak a neve kerül, a kit már a kereszténység halottainak kell tekintenünk.«

* **Beck tábornagy jubileuma.** A közös hadsereg vezérkari főnöke, Beck báró tábornagy, most ünnepli katonai szolgálatának félszázados jubileumát, a mely alkalommal Ő Felsége a Szent István-rend nagy-keresztjével tüntette ki a derék katonát. A király a kitüntetést érdemrendet a következő kéziratral küldte meg a tábornoknak: »Kedves Beck báró tábornagy! A Gondviselés kegyének tekintem,

hogy ön, legodaadóbb és legkipróbáltabb tábor-nokaim egyike, az ötvenéves szolgálati jubileum ritka ünnepét a legteljesebb erőben, szellemi frissességben és munkaképességben megérhette. Midőn visszatekintek erre a hosszú, önre nézve irántam és egész haderőm iránt szerzett érdemekben oly gazdag időszakra, kötelezve érzem magam, hogy újra kifejezzem önnek legforróbb köszönetemet és különös elismerésem, a melynek jeléül Szent István-rendem nagykeresztjét adományozom önnek. Tartsa meg a Mindenható önt, az alkotó munkakévdv mintaképét, a hadügy terén a vezérkarnak világosan czéltudatos főnökét a monarchiánk és nekem még sokáig, egészségének teljességében. Budapest, 1896. október 18. *Ferencz József* s. k.

* **500 frt a nagyváradai színháznak.** A nagyváradai állandó színház évtizedek óta a — legvégében van. Most már elkészítette a terveket a híres Fellner és Helmer bécsi színház építő czég, de addig bírálatták jobbra-balra, míg a város olyan pénzügyi helyzetbe jutott, hogy most már jó időre félre tehetjük a színház-terveket pihenni. Tegnap egy végrendeleti összeg érkezett a színházra a városból. Kovács János nyug. kir. táblabíró, aki nemrég halt el Budapestben, végrendeletileg 500 frtot hagyományozott a nagyváradai színház javára s ezt az összeget Schilling Rudolf fővárosi kir. közjegyző az összeget leküldte Nagyvárad városához. Kovács János nagyváradai születésű volt.

* **Biharmegyei kör alakult a fővárosban,** mely e hónap 17-én este tartotta alakuló ülését, mikor is a tisztikar a következőképp alakult meg: elnök Jakob László, alelnök Neufeld Gyula, főjegyző Pap Illés, háznagy, Róth Ernő, pénztáros Grósz Lajos, ellenőr Klein Jenő, aljegyzők Leidl és Libermann Oszkár.

* **A hamisítás ellen.** A földmivelésügyi miniszter értesítette egy körrendeletben hatóságainkat, hogy a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisítására alkalmas anyagoknak okszerű megvizsgálására a mag- és vegyvizsgáló állomásokat bizott meg.

* **Fassie Sándor fegyelmi ügye.** Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester előtt, Fassie Sándor már napok óta folyó fegyelmi ügye ma fog véget érni. Tegnap hallgatták ki Rutkay és Turó János tanukat ez ügyre vonatkozólag. A vizsgálati jegyzőkönyvet Komlósy Pál aljegyző vezeti. A fegyelmi választmány ítéletét a napokban fogják kihirdetni.

* **Egyházi átokkal sujtott liberálisok.** Az itteni szerb lapok jelentik hogy a karlócai püspöki synodus egyházi átokkal sujtotta Nikolics Fedor báró, Lupa Péter, Stajevics János, Popovics Vazul, Ivanovics János szerb nemzeti-ségű magyar országgyűlési képviselőket azért, mert a polgári házasság mellett szavaztak s minden igazhívó szerbet intenek, hogy újra megválasztásukra ne szavazzanak.

* **Előfizetés kortesborra.** A következő hirdetéshez nem kell befizetés, se magyarázat. »Én Jakob Müller, lakom Kőbányán az Öröm-utczában, a képviselőjelölt urakkal szemben kötelezem magam, hogy ha nekem egy választótól két hétre hat forintot előfizetnek, én azon választót hetenkint kétszer annyi borral ellátom, a mennyit csak elbir, előfizetni bármely napon lehet. Előfizetési pénzek a jelölt, kortes uraktól, sőt magánszemélyektől is elfogadhatnak.«

* **A száj- és körömfájás terjedése.** Nagyváradon néhány száj- és körömfájás állatot találtak a szarvasmarhák közt, de ezek a legszigorubb elkülönítés és gyógykezelés alá vétettek. A lakosság között egyesek igyekeznek azt hiesztelni, hogy a betegség járványosan fellépett a csordára járó állatok között s ez által könnyen tetemes károkat okozhatnak. A ser-tésvész mellett még az hiányzik, hogy a város újabb zár alá vétessék s elzárassék a megyétől. Biharmegyében Kismarja községet zár alá helyezték a száj- és körömfájás miatt.

* **Miniszteri tilalom.** Egyik állam anyakönyvi felügyelő a belügyminiszternél annak megengedését hozta javaslatba, hogy azok az anyakönyvvezetők, akik nem községi vagy körjegyzők, a felek részére bizonyos megállapítandó díjért fölmentési kérvényekét szerkesztessenek. A miniszter, egyértelműen az igazság-

ügyminiszterrel, kijelentette, hogy ez a javaslat, tekintettel a törvénynek (1894. XXXIV. t. c. 39.) rendelkezésére, nem fogadható el s illetőleg a kívánt engedély nem adható meg.

* **Védekezés a Körözs ellen.** A Körözs folyó jelenlegi vizállása igen alacsony s igen alkalmas ezért az időpont arra, hogy a veszélyeztetett partokat kijavítsák. A Körözsárja a Garasos hid mellett a balpartnak irányul s áradás esetén veszélyezteti a Kugler-, And-rényi és Farkasházakat. And-rényi Lajos nagyobb szabásu parterőditést létesített a háza megvédésére. A ház egész hosszában két méter széles és 1 méter magas kőpartot készített legközelebb, hogy a beállható áradás már ne okozzon rombolást az épületben.

* **A csodadoktor a rendőrség ellen.** A napokban említettük, hogy dr. Rednik József kerületi városi orvos és Sarkadi József rendőrbiztos ismét vizsgálatot tartottak Németh Sándor »csoda doktor« lakásán és nagymennyiségű gyógyszert elkoboztak. Németh Sándor most a tanácshoz feljelentést adott be, a melyben panaszkodik, hogy a rendőrség törvénytelenül jár el vele szemben, s formászerint üldözik. Gerő Ármán rendőrkapitány elrendelte, hogy sürű egymásután házkutatást tartsanak a lakásán s tényleg egyik házkutatás a másikat éri s lakása állandó rendőri felügyelet alatt áll. Az általa beadott fellebbezést nem fogadta el a rendőrkapitány a saját ítélete ellen. A legutóbbi házkutatáskor nem volt otthon s a brutális eljárás által felesége idegrocst kapott s most is súlyos beteg. Kéri a tanácsot, hogy a rendőrség üldözését tiltsa be, a házkutatásnál eljáró közegeket pedig büntesse meg.

* **Vasuti szerencsétlenség.** A déli vasut bécs—kanizsai vonalán vasárnap este a Bécsből Kanizsa felé induló személyvonat Nagy-Cenk mellett kisiklott. Egyik kocsis, melyben Lenck Emil soproni nagyiparos és Pogány vasuti hivatalnok ültek, izzé-porrá tört, a két utasnak azonban semmi baja sem történt. A szerencsétlenség következtében a vonat 4 órai késéssel folytathatta útját Kanizsa felé.

* **Hogyan fizetnek a nagypiaczon.** A nagypiacz-téren G. S. gyékényen árulgatta a túli piros kendőket és nemzeti színű pántlikákat. Meglehetősen ment neki a geseft s ugyancsak hordták tőle még a szépítő szereket is, a kényes leányzók. Hanem G. S. ott ahol lehetett cseh röffel is szokott mérni. Tegnap egy bedői asszony vásárolt nálla s mivel nem volt apró pénze egy tizest adott odda neki. Azonban G. S. állítólag egy forint hatvan krajczárral kevesebbet adott vissza neki. Mikor aztán kérte az asszony a pénzét, nagy bölcsen, odasugta:

— Nü! Bizonyitson be, hogy én adtam magának vissza kevesebbet. Zaj! Hát vagyok én egy kotya család?

De a károsult nem elégedett meg ezzel, hanem tovább kérte pénzét. Ekkor aztán G. S. csunya-n elverte mondván:

— Nesze egyj forint hatvan! Hát mondjad vagyok én egy tulvaj?

A feleletet majd a rendőrség adja meg.

* **Kölcsön adott ujságok.** Bécsből írják a következő tanulságos esetet: A bíróság kétheti fogságra ítelt egy trafikost, a ki az ujságokat a szerkesztőség tudta s engedelmével nélkül potom áron olvasásra kölcsön adta vevőinek. Egy nagyon elterjedt vidéki ujság szerkesztőségének tűnt föl, hogy egyik bécsi megbízottja a lapnak majdnem valamennyi példányát visszaküldte, s az a néhány példány, a melyet eladott, nem volt arányban más megbízottainak elárúsításával. Megbízott egy titkos rendőrt, hogy kémlelje ki, nem történik-e valamely visszaélés. A rendőr nyomába is jött annak, hogy a trafikos egy krajczárért kölcsön a'ja az ujságot, s azután visszaküldi a szerkesztőségnek, mintha nem tudta volna eladni. A bíróság ezért elítelte a trafikost s a felsőbb bíróság is megerősítette az ítéletet, a melyet azzal okoltak meg, hogy a kikölcsönzéssel megkárosította az ujság kiadóját, mert mindenki csak saját tulajdonát adhatja kölcsön, vagy olyan tárgyat, a melyet erre a czélra hozott bizományba. Ez mihez tartás végett szolgáljon nálunk is.

* **Rendőri hírek. Betörés.** Tarnóczy Istvánné lakására Erdős Mihály a kifeszített ablakon keresztül behatolt s több ruhaneműt elvitt. Tarnóczy Istvánné, panaszt emelt a rendőrségnél. — **Lopás.** Régi dolog már s minden ember tudja, hogy a cigánynak vérében van a lopás. Kopancz Gyula sem tagadta meg fajbéliit, mert hiszen lenne is az ősi cigány vér, pezseg, természete tehát a lopás is. Elég az hozzá, hogy pénzre volt szüksége, Gara Józsefné szobájában pedig látott egy kővér erszényt. Nem messze feküdt a nyitott ablaktól. Benyult tehát az erszény után mely 4 frt 60 kral volt bélelve. Azonban rajta vesztett a csóré és most a rendőrség börtönében tanyázik. — **Revolveres honpolgár.** Ppfauféder Sumu nagy ijedten rohant fel tegnap a rendőrséghez. Nagy bajom van, vagy ha nincs hát akkor lehetett volna. Ahogy pecze utczán ment Fridmann Jenő minden ok nélkül megtámadta és revolvert emelt rá s ha neki nincs meg az ügyes gondolata; — mondja ő-talán keresztül is lőtte volna. A rendőrség aztán megvizsgáltatta Ppfauféder Samut és elkobozta Fridmann Jenőtől a veszedelmes revolvert. — **Elvesztett váltó.** Gib Lőrincz siteri lakos, Nagyváradra jött be. A városban elvesztette, az éppen leszámítolás végett magával hozott száz forintról kiállított váltóját, mely teljesen elkészülve aláírásokkal is el volt látva. A megtaláló a rendőrségnek adja át.

Keresztények!

Ha reszkető kezekkel a történelem sötétebb lapjait forgatjuk, ha a tatároknak hazánkra omló vad csordáit, iszonyu pusztításait, a lángba borult falvakat látjuk azokon lefestve; ha a félholdnak véres betükkal irt rettentő esküjét olvassuk, mely Európát akarta uralma alá hajtani; ha ez eskü végrehajtására, mely először hazánkon ütött félhalálra verő sebeket, — ha az orosz invázióra gondolunk; ahányszor szent hitünk küzdött, nemzeti fennállásunk, a magyar szabadság haldokolt: mindig az egyetértés önthetett volna s öntött a magyar szívébe, karjaiba minden bajt leküzdő győzhetetlen erőt. Ma is az ad.

Elleneinket ne kicsinyeljük! A gaz ámitás mely szemünket akarja befogni; a durva erőszak, mely kiváltságos szabadalmának tartja téli torokkal lehurrogatni vagy nekifeszített izmokkal lebunkózni mindenkit és mindent, ami ellenáll; a megengedett és tiltott fufangok ezer neme lelkesedik minden sarokban: nagyobb erő az ágyúk bömbölésénél, ennél ezerszerre halált-hozóbb. Lelkünknek megölő, vallásunk üldözői, az igazság gyilkosai azok, akik annak legszen-tebb Megtestesülését keresztalálra hurcolják. Szövetséges hada zsoldosserege a tagadás szellemének, mely már Isten országát akarja megdönteni.

Nem az elfogultság epébe mártott tolla írja e szavakat, csak a rideg való veti tükörképét e papírra. De Isten tetejébe írta kötelességünket, lángbetükkal fel a zivatartól elsötétült égre; oda tüzte jelvényünket is, mint egykor Konstantin és serege számára, a megváltás jelvényét az ismert szavakkal: »E jelben fogsz győzni!«

Emeljétek hát feljebb szemeiteket, ti, örökösök a megváltásnak! Oda nézzetek, ahonnan segítséget vártok harczotokra! Mert tudjátok meg, hogy harczra, háborúra kell készülnetek! Politikai harczra a hazugság táborával szemben, alkotmányos háborúra szavazataitokkal a szent jogok védelmére azok ellen, kik koronás fejedelmünk, tisztességtudó népünk bizalmával arcátlanul visszaélnék.

E háborús napok előtt halljátok a keresztények riadó csatakiáltását:

Félre az egyenetlenséggel! Keressük azt, ami összefűz bennünket, nem ami elválaszt!

Kereszténységünk, az igazság ellen állandósított összeesküvés megbontása és letiprása legyen legközelebbi, legszorgasabb küzdelmünk tárgya!

Félre a gyávasággal, az rabszolgaságot te-
em! Ha odajutottunk vissza Tertullian korába,
mikor minden kereszténynek katonának is kell
lenni, — legyünk hát polgári jogaink gyakorlá-
sában vitézek, addig, ameddig isteni vallásunk
követeli s megengedi. Körül hordozott harcra
hívó véres kardunk legyen nem régiben meg-
gyalázott szent keresztünk!

Ifjak, középkorúak, gyermekek, asszonyok,
lányok, gazdagok, szegények, papok, világiak,
lutheránusok, kálvinisták, ágostaiak, bármik
legyünk, — kell, hogy Isten munkáján kezdet
fogva dolgozzunk! A jó ügy szolgálatában min-
den befolyásunkat, minden követ meg kell moz-
ditanunk. Ha csak személyesen, szűkebb hatá-
rok közt működhetünk, nem kell azt gondol-
nunk, hogy befolyásunk elvész a viharban. Ne
mondjátok, hogy ügyünkön senki sem segíthet
csak a jó Isten; vagy ha ezt gondoljátok ma-
gatokban, kérjétek hát akkor az Ő oltalmát,
akkor imádkozzatok is az igazság várva-várt
győzelméért!

M. J.

Kortessvilág.

Czizmadiát fogott.

Mulatságos jelenet történt minap egyik bi-
harmegyei választókerületben, a kormánypárti jelölt
programbeszéde alatt. Az egyik kortes beszédebe
beleszólt egy vastagnyaku, hajthatatlan ellenzéki
polgár. Ez dühbe hozta a szónokot s odaszólt az
atyafinak:

— Jöjjön hát kelmed ide beszélni.

— Már én la — szólalt meg önérettel
a válaszoló. — Nekem van becsületos eszmadia
mesterségem; de az urat csak azért tartja és fizeti
a kormány, hogy beszéljen.

Kárba veszett.

Egy másik biharmegyei kerületben a szabad-
elvű jelölt egy törőlmetszett ellenzéki községet
akart meghódítani, de alig jöttek el egy nagyha-
talmu ifju óriás programbeszéde 20—25-en. A
csékely csoport, a bírival az élén, nagy áhitattal,
néma csendben hallgatta a beszédet. Mikor véget
ért, a jelölthöz lépett a bíró:

— Nagyon köszönjük Nagyságos uram a szép
beszédet, de bizony az egész községből nem lesz
egyedlen kormánypárti szavazó sem, mert még a
Nyakigláb zsidó is megtért már.

Italmérés és kormánypárt.

Van X-en egy választópolgár, ki már régóta
italmérési engedély után sóvárgott, ámde sajnos, ez
óhajtása sohasem teljesülhetett; — kérelmét min-
dig visszautasították. Az X-i kormánypárti képviselő
mandátum pedig nagy veszélyben forog s ennek
a szerencsés véletlennek köszönheti a polgártárs,
hogy végre valahára megkapta a rég óhajtott
italmérési engedélyt. Csodálható-e ily nagy
szerencse után, ha az X-i italmérés a veszélyben
forgó mandátum védelmére szegődött s ugyancsak
korteskedik a tevékeny és bőkezű kormánypárti
képviselő mellett. Különben ezen nincs mit esudál-
kozni. Csak aztán lesz-e kinek az új
koresmáros mérje az italt?

A választások küszöbén.

A vasuti indóházban két fiatal ügyvéd talál-
kozik.

- Hova mégy pajtás?
- Vidékre.
- Képviselőjelöltnek?
- Nem. Koresmárosnak.

Aki másnak vermet ás.

Bizonyos fővárosi gazdag pénzüér, nevezük
L-nek, egy távoli kerületben kormánypárti program-
mal képviselőjelöltnek lépett föl és mindennemű
kedveskedésekkel meglehetősen pártot szerzett ma-

gának, mikor legnagyobb ijedelmére megjelent a
színhelyen a szomszéd kerület jelöltje, aki mint
odaváló nagy népszerűségnek örvendett és ellenje-
lőltnek lépett föl. Nevezük B-nek.

L. látta, hogy B. veszedelmes kezd lenni reá
nézve, azért egyet gondolt és versenytársának C sze-
melyében ellenjelöltet küldött a nyakára abba a ke-
rületbe, hol B. addig egyedül volt kandidálva.

Amint ez megtudta, hogy mi készül ellene,
rögtön otthagya L-nek a kerületét és a magáéba
utazott, hogy C. ellenében védelemről gondoskod-
jék. L. már a markába nevetett.

C. szórta a pénzt, melyet L. szolgáltatott, és
B. már komolyan kezdte féltetni biztosra vett man-
datumát, midőn egy napon összehozta sorsa C-vel
a kaszinóban, a hol következő párosbeszédet vál-
tottak.

B: Ön tehát komolyan azt hiszi, hogy elle-
nem megválasztják?

C: Remélem.

B: Nem éppen valószínű; de ha sikerülne, ez
önnek tenger pénzébe fog kerülni.

C: Mit gondol, mennyibe?

B: Legalább 20.000 frtjába.

C: Meglehet. De ha többre is kerülne, inkább
kétszer annyit áldozok, semhogy kudarcot valljak.

B. (rövid gondolkodás után): Mondok én ön-
nek valamit. Adjon nekem 10.000 frtot és én
visszalépek. Akkor majd az én táborom, mely ne-
kem le van kötelezve vagy önre szavaz vagy tar-
tozkodni fog a szavazástól, és önt egyhangulag meg-
fogják választani. Akkor ön még sokat meg is takarít-
hat az előirányzott választási költségekből.

C-en volt most a sor gondolkozóba esni; azu-
tán pedig megkötötték az üzletet. Amint B. a kér-
déses nyilatkozatot kiállította és visszalépését a
helyi lapban és falragaszokon tudatta, megkapta a
kiakudott összeget — és el ment vele L-nek a
kerületébe, hol előbbi jelöltségét megújította és
erősen veszélyeztetni ennek a kilátásait.

Most L-en a sor, hogy megnyuljék bosszuság-
tól az orczája, mert valószínűleg megesik vele,
hogy a saját pénzével győzi le ellenfele.

MULATSÁG.

Kolon-estély. A borbély- és fodrász segé-
dek egy része a Fekete Sas szálloda nagyter-
mében f. hó 25-én, azaz vasárnap, s folytató-
lag 10 egymásutáni héten, mindég a vasárnapi
napon, szorosan zártkörű kolon-estélyt rendez,
melyre a meghívókat ma küldték széjjel. A
rendező bizottság tagjai a következők: R. Bodó
Mihály, Nagy János, Nagy Imre, Tomentsek
Ferencz, Weinberger Menyhért, László Ferencz
László Dezső. A kolon-estély kezdete 8 órakor.
Tagsági díj mint rendesen. Az első estén kére-
tik a meghívó előmutatása. A kik meghívóra
igényt tartanak, de még nem kaptak volna,
azoknak szívesen szolgál vele a rendezőség.

Igazságszolgáltatás.

Koresmai verekedés. Jakab János, Jakab
Sándor és Somogyi Károly mulattak egy kores-
mában Rábén, hol összetűztek Boros Imrével s
egy helyben hagyták, hogy több hétig súlyos
betegnek feküdt. A törvényszék J a k a b Jánost
három havi fogházra ítélte, két társa a vád
alól felmentetett.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta:

G É R A R D E D.

18

— En is fölvegym az új selyemruhámot?
kérdzte Viczia. határozatlanul meg állva a
tükör előtt és megnézte magát benne.

— De igen, igen, mindaketten; egymás
mellett, annál jobban fognak kitűnni; felelt nagy-
buzgón Xenia, mialatt az asztalon s székeken
szanaszét fekvő mindennemű tárgyak között egy
harisnyakötő után vadászott.

— Nem veszem föl a selyemruhát; mondá
Viczia; — ugyis mindegy, akármit veszek ma-
gamra.

És visszalépett a tükörtől magában gon-
dolva, hogy a selyemruhában sem volna szebb,
mint a gyapjuszövetből készült házi ruhában.
Most Xenia állott a tükör elé.

— Ugy nézek ki, mint egy madár ijesztő!
kiáltott föl és durczás tekintettel mérte végig
szép képét a tükörben.

Éppenséggel nem nézett ki madárijesztő-
nek, az bizonyos; csak a szemei nem voltak
oly tiszták mint máskor és orrocskája is ki-
csit vöröses színt játszott az erős náthától, ami
némileg hátrányára volt.

— Viczia, hogyan mutathatnám magamat
ily rettenetes náthával?

— Én is náthás vagyok.

— Igen ám, de . . .

Xenia nem fejezte ki gondolatát; úgy lát-
szik azt akarta mondani, hogy az nem mindegy.
Egy a természetől elhanyagolt asszony náthá-
val csak egy fokkal kevésbé szép, de egy el-
ismert szépség náthával veszélyben forog, hogy
megszűnik szépség lenni.

Mikor Viczia szó nélkül elhagyta a szobát,
Xenia újból a pamlagra vetette magát s né-
hány csendes könyvet ontott az önmagára ki-
szabott házfogsága fölött; meg is bánta hamar
mikor az előcsarnokból gyors lépések zaja ju-
tott füléhez.

Két napra Majulik Iczig látogatása után
azzal a várva várt hírrel ébresztették föl Káz-
mért, hogy az ut Lodnikiba már járható.

A mult éj hosszú óráiban ugyanis szél-
csend volt és a hó csendesen esett a magas-
ból, kijavitva s elhaborítva a fogyatékos helye-
ket, kitöltve mélyedéseket és mindenütt ki-
egyengetve a fehér hóleplet. Most a paraszt-
szánok utat vajtak maguknak a hórétegen és
a »szanna droga«, a szánut készen volt erre
a téltre.

Általában a szánut mindig örvendetes
változást jelent a kerekken való egyhangu
mozgás után; óhajtott ürügyet is nyujt vidám
szórakozásra és jó alkalmat a parádézásra is.

Galicziában még más jelentősége is van;
itt nagy hasznot is nyujt, mint mind azon or-
szágokban, amelyekben nincsenek jó utak. Azt
jelenti pedig, hogy a távolság egyik helytől a
másikig félelyre alászáll, a kereskedés s szál-
lítás féle annyi fáradsággal jár mint különben.
Azért valóságos örvendetes eseményszámba jő.

Kázmér, aki két napi fogságát alig bírta
elviselni, csakhamar a szánban termett, amely-
nek csengői a lovak minden lépésénél vidá-
man megszólaltak.

— Ez utolsó utazásom bérelt lovakkal,
mondá magában, mert biztosra vette, hogy vál-
lalkozását Bogdanovicsnál siker fogja koro-
názni.

Utja a verőfényes téli reggelen igen kelle-
mes volt. Rég nem látta ezt a vidéket.

Lodniki, Bogdanovics birtoka, igen jó be-
nyomást tett Kázmérra. A hosszan elnyúló uri
lak kiterjedt szántóföldekre nézett, mögötte pe-
dig számos épülőfélben lévő gazdasági épület
és egy szintén rendezés alatt álló park huzó-
dott, mely a hátsótérben sötétlő fenyves erdő-
ben veszett el.

Mielőtt Kázmér a bundáktól kiszabadít-
hatta magát, ott termett a háziur a küszöbén
és mosolygva s hajlongva üdvözölte látogató-
ját. Az éppen nem zavarta, hogy ez egész is-
meretlen volt előtte, mert Galicziában vendég-
szeretetet kérni, annyit jelentett, mint abban
részesülne is.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Osztrák lapok Bánffyról.

Bécs, október 20. (Saját tudósítónk táv.)
A bécsi lapok Bánffy b. miniszterelnök szilágy-
somlyói beszédéről szólva kijelentik, hogy en-
nek a kvótára vonatkozó része ellentmondás-
ban áll Bilinski osztrák pénzügyminiszternek
ismert képviselőházi nyilatkozatával; egyuttal
jelentik, hogy a magyar kormány vagy a ma-
gyar választókat vagy az osztrák kormányt
akarja tévedésbe ejteni, azért óva inti ez utóbb-

bit, hogy az őszinteség hiányáról immár eléggé ismert Bánffy-kabinettel szemben kétszeres elővigyázattal éljen és előre is garanciákat követeljen, hogy szavát megtartsa, nehogy a magyar kormány ismét front-változást csinálhasson.

Párisi orosz nagykövet vissza-hivatik.

Páris, október 20. (Saj. tudósítónk táv.) A »L'Eclair« szerint b. Mohrenheim, itteni orosz nagykövetet közelebb vissza fogják hívni és utódjául gr. Voronovot küldik ide.

Bánffy s a nemzeti párt.

Budapest, okt. 20. (Saj. tud. távirata.) Hir szerint b. Bánffy Dezső miniszterelnök illetékes helyen ígéretet tett, hogy a 67-iki kiegyezés alapján álló összes elemeket egyesíteni fogja oly módon, hogy ez összes jelentős nemzeti pártiakat megbuktatja s helyettük kormánypártiakat választat.

Kossuth F. tapolezai kudarcza.*

Budapest, október 20. (Saját tud. táv.) Kossuth Ferenc tapolezai kudarcából, hol a néppárt nem engedte szóhoz jutni, még a következőket jelentik Tapolezáról:

Midőn Kossuth F. látta, hogy egyáltalán nem juthat szóhoz, irtóztató ingerültség fogta el, szinte tombolt dühében, mire a nép kicaczagta. Kossuth F. ekkor eszeveszetten kiáltott:

Alávaló nyomorultak. Apám (?) szerezte meg nektek a választó jogot; hát így fizettek?

A nép dühe ekkor nem ismert határt. Széttépték volna, ha kíséretével villámgyorsan el nem szalad. Futása közben azt kiáltotta folyton, hogy soha se teszi be lábát Tapolezára.

Orosz trónörökös Franciaországban.

Páris, október 20. (Saját tudósítónk táv.) Az orosz trónörökös, Mária Feodorovna özvegy czárnéval a telet Mentone-ban és Nizzában fogja tölteni, hol a czári pár február vagy márczius hó folyamában meg fogja látogatni.

Görög király hazatérőben.

Páris, okt. 20 (Saját tud. táv.) A görög király ma innen elutazott és egymelyen Athénbe tér vissza. Itt tartózkodása alatt több ízben fogadta Hannoteau francia külügyminisztert. Hir szerint Görögországnak fontos szerep jutott a keleti kérdésben.

Tiltakozás az örmények üldözése ellen.

London, okt. 20. (Saját tud. távirata.) A Themse-Hallban tartott igen népes gyűlés tiltakozott az örményeken elkövetett török kegyetlenségek ellen; és határozatot fogadott el, mely az összes népeket és hitfelekezeteket felhívja, hogy segítsenek a törökök rossz gazdálkodásának és elnyomásának áldozatain.

Egy város lángokban.

Budapest, okt. 20. (Saj. tudósítónk táv.) Zombolya városa lángokban áll; a tűzoltóság nem képes megbirkózni a neki vadult elemmel, mely a teli pajtákon iszonyu sok anyagra talál és megfékezhetetlen, Minden erőfeszítés hiábavaló. Mentség nincs.

* L. Választási mozgalmakat.

KÖZGAZDASÁG.

A nyolczforintos buza. Végre beköszöntött a budapesti gabnatőzsdén a rég nem látott nyolczforintos buzaár. Az árak egyszerre 25 krajczárral szűktek fel, a vevők természetesen borzadoztak az áremelkedéstől, de mivel az eladók nem tágitottak s mivel csak 35,000 métermázsa került eladásra, a vevők végre megfizették a nyolcz — s az ezen is tulemelkedő árt. A legmagasabb ár ma a készáru-üzletben 8 frt 30 kr. volt, ellenben a határidő-üzletben, noha az árak itt is jelentőkenyen emelkedtek, tavaszi szállításra csak 8 fit 20 kr. legmagasabb ár szerepelt. Világos jele ez annak, hogy a határidő-üzlet kizárólag szerencsejáték, mert ha ma a buza ára tulemelkedett a 8 forinton, az, a ki jövő évi május hóban tényleg akar a vevőnek buzát szállítani, nem kötelezheti magát józan észszel arra, hogy a májusban átveendő buzát 8 frt 20 krért fogja szállítani.

E kérdéssel azonban most nem akarunk foglalkozni, hanem konstatáljuk, hogy a vevők ellenálló ereje megtört s miután az árak átlépték a Rubikont, most már valószínűleg gyorsabb tempóban fognak emelkedni. A spekulánsok ugyanis mindent elkövettek, hogy az árt 8 forinton alóli nivón megállani kényszerítsék, ez azonban minden furfang daczára sem sikerült s így nincs kétség benne, hogy a buzakészletek csekély volta ez évben okvetlenül oló fogja idézni az árak aránylag magas nivóra emelkedését. A buzaárak s általában a gabonaárak egyébként a világ minden irányadó piacán emelkednek, miről a következő kimutatás tájékozik:

	Bécs	Berlin	Newyork
	1895. 1896.	1895. 1896.	1895. 1896.
	o k t ó b e r		
	forintokban	márkában	dollárookban
Buza	8.30-1.30	168.75-128.75	77.50-11.25
Rozs	7.20-0.80	128.50-12.25	— — —
Zab	6.21-0.10	131.15-16.50	— — —
Tengeri	4.62 —	97.50 — 2.—	31.50 — 6.12

Terménytőzsdé.

Budapest, október 20.

B u z a tavaszra, bácskai	7.74
» tavaszra, északi	7.74
» szeptember-októberre, bácskai	7.99
» szept.-okt.-re északi	8.01
R o z s tavaszra bácskai	6.89
R o z s tavaszra, északi	6.01
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	4.30
» jun.-jul.-ra, északi	4.32
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	0.00
» aug.-szept.re, északi	0.00

Bécs, október 20.

B u z a tiszai	7.75-8.24
» bántási	7.45-8.05
» bácskai	7.40-7.90
» szokványáru őszre	7.66-7.68
B u z a szokványáru tavaszra	7.86-7.88

R o z s tiszavidéki	6.90-7.14
» szokványáru őszre	6.75-6.77
» szokványáru tavaszra	6.89-6.91
T e n g e r i magyar	4.50-4.60
Z a b, magyar kereskedelmi	6.20-6.30

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 20-án.

Magyar aranyjáradék 4%	121.70
Magyar koronajáradék	99.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Osztérák járadék papírban	101.25
Osztérák járadék ezüstben	101.25
Osztérák járadék aranyban	122.25
Osztérák korona járadék	101.—
1860. osztérák államsorsjegyek	144.50
Osztérák magyar bankrészevény	986.—
Magyar hitelbank részvény	400.75
Osztérák hitelintézeti részvény	365.30
Osztérák-magyar államvasuti részvény	862.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.53
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.85
Páris vista	47.60
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

Uj férfiszabó üzlet.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, miszerint egy a mai kornak megfelelő elsőrangú

férfiszabó üzletet

nyitottunk.

Hivatkozva arra, miszerint szöveteinket csakis az elismert elsőrendű bel- és külföldi gyárosoktól szereztük be és így nálunk az utánzott gyártmány ki van zárva, továbbá felhívjuk b. figyelmét, miszerint a munkát csakis saját műhelyünkben, mely közvetlen az üzletünkkel van összekötve és így saját felügyeletünk alatt készítjük.

Legujabb és legjobb szabásról szolid árak és pontos kiszolgálásról kezeskedünk, miért is a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel

Fudally és Társa

Fő-utca, Rimanóczy-ház, (a megyeház mellett).
228 3-3

Mossatok a hirneves
„LESSIVE PHENIX“
francia mosószerrel!!!

Egyedelárusítás Nagyvárad részére

Janky Antalnál,
Kádár és Kissnél,

hol részletes prospektusok ingyen kaphatók.

231 1-5

234 4-10

NAGYVÁRAD

legnagyobb áruháza

Női felöltök és ruhaszövetekben

Flegman Ármin

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

 Rengeteg választék, verseny nélküli olcsó árak.

Jó téli kabátok 4.80, 6.50, 7.25, 8, 9 és 10 frt.

Modell kabátok 12 frt, 14 frt, 16 frt, 18 frt, 22 frt.

Szörme gallérok 7.50, 9 frt, 12 frt, 25 frt, 36 frt.

Raad köpenyegek 12, 15, 18, 22 és 30 frt.

Őszi gallérok 1.50, 2 frt, 3.25, 4.25 és 6.50.

Ruha szövetek 22, 35, 40, 55, 70 kr. méterje.

Angol szövetek 50 kr, 60 kr, 80 kr, 1.30, 1.80 mtrje.

Fekete szövetek 33 kr, 45kr, 60kr, 85 kr, 1 frttól 5frtig.

Szines és fekete selymek 70 krtól 4 frtig mtrje.

Chiffon, vászon, asztalnemű, paplan, ágyterítő.

Függönyök, szőnyegek, disz- és bélésárak

 olcsóbban mint bárhol.

Mérték utáni ruhák vállalata.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.

Előzékeny és pontos kiszolgálás.